

Finans- og skattepolitikk i EU

Rapport fra finansrådene Lars-Erik Østby og Astrid Erlingsen,
Norges delegasjon til EU.

I ØKONOMI

Det greske formannskapetets prioriteringer for ECOFIN første halvår 2014

Bakgrunn

Hellas har innehatt formannskapet i Rådet fire ganger tidligere siden landet ble medlem i 1981, men utfordringene denne gangen er særlig store. Landet er fremdeles i en svært vanskelig økonomisk situasjon, med den høyeste offentlige gjelden som andel av BNP og den høyeste arbeidsledigheten i EU. De internasjonale långiverne er fremdeles utålmodige med landets gjennomføring av pålagte strukturtiltak. Det snakkes nå allerede om nødvendigheten av en tredje bail out-runde for landet, om enn vesentlig mindre enn de to første på til sammen 240 mrd. euro. Den første som uttalte dette var ESM-presidenten Regling sist høst, men nå i februar har også den tyske finansministeren Schauble kommet med lignende uttalelser. Greske myndigheter avviser foreløpig behovet for en tredje runde. Spørreundersøkelser viser at oppslutningen om EU i Hellas er den laveste blant alle EU-landene. Det parlamentariske grunnlaget for den nåværende koalisjonsregjeringen har blitt mindre pga. avhopp og ekskluderinger. De ressursene som Hellas har stilt til rådighet for å gjennomføre formannskapet, er blant de mest beskjedne i EUs nyere historie - både kostnadmessig og når det gjelder antall personer som knyttes direkte til oppgaven i Aten og Brussel. I tillegg blir timeplanen spesielt stram dette halvåret pga. EU-valgene i mai.

Mesteparten av formannskapsperioden for ECOFIN ser derfor ut til å måtte brukes til å administrere allerede igangværende lovprosesser i EU og neste steg i store påbegynte prestisjeprosjekter. Det har vært spekulasjoner om denne beskrivelsen først og fremst vil gjelde den første delen av den greske formannskapsperioden, fram til nær EU-valgene som er deadline for mange prosesser, og at nye initiativer kan tas friere i den siste delen. Men det ser ikke ut til å være slike ambisjoner fra gresk side når det gjelder aktiviteten i ECOFIN-rådet. Ingen av punktene nedenfor representerer nye initiativer fra det greske formannskapet.

Hovedprioriteringer fra det greske formannskapet

Oversikten er basert på de foreløpige dagsordenene for finansministtermøtene i formannskapsperioden:

- **Bankunionen:** Dette oppgis som hovedprioriteringen i ECOFIN. Det kan bli mest krevende å komme i mål med forhandlingene med EP om SRM (Single Resolution Mechanism), og herunder Single Resolution Fund (SRF), ettersom EP har kritisert kraftig den overordnede enigheten som finansministrene oppnådde om dette i ECOFIN-møtet rett før jul. Se eget avsnitt nedenfor.

Formannskapet skal også sørge for at finansministrene blir tilstrekkelig informert om forberedelsene for etableringen av SSM til høsten, og bidra til at den tekniske ferdigstillingen av det felles regelverket for krisehåndtering av banker (BRRD) og innskuddsgarantidirektivet (DGSD) kan skje før EU-valgene.

- **Det europeiske semester:** Hellas vil bidra til effektiv og god gjennomføring av den økonomiske planprosessen for 2014. Det innebærer blant annet å legge til rette for gode meningsutvekslinger og konklusjoner i Rådet knyttet til prioriteringene i Annual Growth Survey og til påpekningene av ubalanser i Alert Mechanism Report, samt vurdering og etablering av de landspesifikke tilrådingene i forbindelse med dette. Disse landspesifikke tilrådingene skal vedtas endelig i Rådet ved slutten av den greske formannskapsperioden.
- **Langsiktig finansiering:** Det greske formannskapet vil følge opp ulike initiativer som er lansert for å bedre kreditttilgangen til økonomien, til dels som supplement til ordinær bankfinansiering. Det gjelder ikke minst finansieringsgrunnlaget for små- og mellomstore bedrifter, som samlet har stort sysselsettingspotensiale. Det er lansert slike forslag fra både Kommisjonen, Den europeiske investeringsbanken (EIB) og andre. Hellas ønsker å komme lenger i tilretteleggingen for langsiktige investeringsfond, også for finansiering av infrastrukturprosjekter.
- **Regelverksprosessene under finansielle tjenester:** I programmet til det greske formannskapet nevnes særskilt endringene i betalingstjenestedirektivet (PSD), direktivet om bankkonti (herunder gebyrer, kontoflyttinger og retten til opprettelse av bankkonti), samt direktivet som skal hindre bruk av finansielle systemer for hvitvasking av penger og terrorfinansiering.

Også prosessen omkring de omfattende regelverksendringene knyttet til produkter og prosedyrer i finansmarkedene, MiFID/MiFIR, ble videreført til det greske formannskapet. Her var forhandlingene mellom EP og Rådet imidlertid kommet så langt før jul at det ble oppnådd en overordnet enighet allerede 14. januar. Det foreligger for øvrig en rekke andre lovforslag på dette området hvor Rådet ennå ikke har etablert en overordnet holdning eller som har kommet så langt at det kan settes i gangilogforhandlinger, men her er framdriftsambisjonene hos formannskapet mindre klare.

Alle hovedprioriteringene ovenfor skal understøtte det viktigste hensynet som alle de seneste formannskapene har lagt til grunn for sine formannskapsperioder, dvs. bidra til vekst og sysselsetting. Dette gjelder også prioriteringene for skatteområdet, som omtales nærmere i del II.

Finansministtermøtene i uke 5

Det første ECOFIN-møtet under det greske formannskapet i slutten av januar var preget av statusbriefinger og presentasjoner, og det var ikke lagt opp til tunge vedtak. Agendaene som var sendt ut på forhånd til møtene i Eurogruppen og ECOFIN gjaldt:

Eurogruppen

- Gjennomgang/reviews av enkelte av landene, i første rekke Hellas, Portugal og Spania.
- Forberedelse til enkelte av temaene på ECOFIN-møtet dagen etter (euro area aspects), i første rekke bankunionen og oppfølginger etter DER-møtet i desember.

Eurogruppen har fremdeles også spørsmålet om direkte rekapitalisering av banker (direct recap) på agendaen for flere av møtene framover, men temaet ble bare kort nevnt etter dette møtet fordi det ble etterspurt på pressekonferansen. Saken er ennå ikke moden for endelige beslutninger.

Viktige tema i ECOFIN

- SSM: Briefing fra Den europeiske sentralbanken om status for implementeringen av SSM.
- SRM: Briefing fra presidentskapet om status i starten på trilogforhandlingene med EP. Diskusjon vedr. opplegget for en mellomstatlig avtale omkring SRF (Single Resolution Fund).
- Gjennomgang av det greske formannskapets arbeidsprogram.
- Implementering av Stabilitets- og vekstpakten: Gjennomgang av status, særlig mht. utviklingen i budsjettunderskuddene. Særlig fokus på det store budsjettunderskuddet i Kroatia, med forventning om at det ville bli vedtatt en Council recommendation vedrørende dette.
- Oppfølging etter DER-møtet i desember: Fokus på gjennomføringen av Compact for Growth and Jobs.

Det ble som ventet gjort vedtak om Kroatia - hvor ECOFIN bestemte seg for å iverksette Excessive Deficit Procedure for landet pga. store og forventet stigende budsjettunderskudd dersom politikken ikke blir lagt om (kan ellers raskt stige til over 6 pst. av BNP). Det eneste ytterligere vedtaket gjaldt direktivet om Mortgage Credits, hvor Rådet formelt godkjente enigheten som var oppnådd i forhandlingene med EP.

Vedlagt følger [statement](#) fra Eurogruppe-president Dijsselbloem, som er stort sett alt han meddelte på pressekonferansen etter møtet i Eurogruppen til tross for pågående spørsmål fra flere om både de vedvarende utfordringene i Hellas, arbeidsledigheten i særlig Hellas og Spania, og faren for og konsekvensene av en situasjon med deflasjon i Eurosonen. Han la like vel til at deflasjonen som Hellas nå opplever, er en del av den internevalueringen som landet har måttet gå gjennom for å bedre sin konkurranseevne og at det ikke er sikkert at denne situasjonen trenger bli særlig langvarig.

Vedlagt er også ved den fullstendige offisielle [pressemeldingen](#) etter ECOFIN-møtet, inkl. Kroatia-saken. Rådet endret ikke på dette møtet (i hvert fall ikke meddelt utad) sin overordnede enighet fra desember om SRF til tross for den kritikken EP har kommet med i mellomtiden, bl.a. med eget sterkt kritisk brev til formannskapet i ECOFIN om også rettslige betenkeligheter knyttet til ECOFINs opplegg for dette (mellomstatlig avtale). Se eget avsnitt nedenfor.

Uenighet mellom EP og Rådet om SRM/SRF

Trilogforhandlingene om SRM (Single Resolution Mechanism) og SRF (Single Resolution Fund) er satt i gang. Seneste forhandlingsmøte var 5. februar. Men foreløpig har det ikke skjedd noen tilnærming mellom EP og Rådet. Den kritikken som EP har kommet med når det gjelder den overordnede enigheten i Rådet fra desember gjelder:

- Uenighet om hvem som skal ha siste ord i laget når det skal finnes løsninger for en bank i krise. ECOFIN-møtet i desember mente at Rådet må ha denne rollen, mens EP mener i tråd med Kommisjonens forslag at dette må legges til Kommisjonen.

- At Rådet legger opp til for kompliserte beslutningsprosedyrer med for mange direkte involverte, som ikke er tilpasset den hastesituasjonen som oftest oppstår når en bank må krisehåndteres.
- Rådets opplegg om at etablering og bruk av det felles fondet for krisehåndteringen skal skje på bakgrunn av en mellomstatlig avtale og ikke gjennom den EU-forordningen som oppretter SRM. Dette vil gjøre at EP ikke kan ta del i beslutningsprosessene omkring fondet.
- Manglende eller uklare ambisjoner i Rådet når det gjelder å stille offentlige midler til disposisjon for krisehåndteringer.

Særlig det tredje kulepunktet ovenfor gjelder naturlig nok maktforholdet og myndighetsfordelingen mellom institusjonene. EP påberoper også her, som i andre sammenhenger hvor det har blitt enighet i Rådet om bruk av mellomstatlig avtale (f.eks. avtalen om «Fiscal Compact»), at det formelle opplegget som Rådet tar sikte på og prosessene som følger av dette ikke vil få en tilstrekkelig demokratisk forankring. ECON-formannen Sharon Bowles og saksordføreren og skyggesaksordførerne i EP sendte i januar et eget [brev](#) til det greske formannskapet hvor de uttrykte sin bekymring og protesterte mot Rådets intensjoner i saken.

For å sette press på Rådet ble det også holdt en plenumsavstemning i EP 6. februar som med stort flertall gav støtte til den holdningen som ECON har uttrykt i forhandlingene.

Det har kommet uttalelser både fra Kommisjonen (kommisær Barnier) og fra Rådet (også senest fra den tyske finansministeren Schauble) om at det vil kunne vises noe fleksibilitet for å komme til et hensiktsmessig kompromiss i saken. Det er like vel vanskelig å se for seg at ikke landenes myndigheter direkte gjennom Rådet skal ha en den avgjørende rollen i krisehåndteringer av enkeltbanker, ettersom det som oftest kan innebære bruk av også offentlige midler - enten som endelig backstop eller former for midlertidig finansiering i en kritesituasjon dersom fondsoppbyggingen fra sektoren ikke er tilstrekkelig eller ikke endelig fullført.

Dersom en skal komme i mål iilogforhandlingene om dette siste hovedelementet i bankunionen før EU-valgene i mai, begynner tiden å bli knapp. Temaet er naturlig nok også på dagsorden for de nærmeste ECOFIN-møtene. Møtet i februar vil antakelig gi en indikasjon på om det er vilje i Rådet til å komme EP noe i møte. ECON-formannen har for sin del varslet at ECON/EP i verste fall dersom det ikke skjer en tilstrekkelig tilnærming er villig til å la det nye parlamentet til høsten fortsette prosessen.

Kommisjonens forslag om strukturendringer i banksektoren

29. januar fremmet Europakommisjonen sitt forslag til forordning om strukturell reform i banksektoren, sterkt forsinket i forhold til den opprinnelige ambisjonen om å fremme dette tidlig i fjor høst. Allerede i november 2011 ble en høynivå ekspertgruppe, ledet av Finlands sentralbanksjef Erkki Liikanen, nedsatt for å vurdere behovet og analysere problemstillingene omkring dette og foreslå eventuelle tiltak. Hensikten er å strukturere de store bankene slik at de mest risikofylte aktivitetene som mange av disse driver, adskilles på hensiktsmessig måte fra deres ordinære bankvirksomhet (retail banking). Slik håper en å kunne øke robustheten i sektoren og bedre hindre at høyrisikovirksomhet som slår feil medfører at hele banker/bankgrupper står i fare for å kollapse slik at det går ut over kredittgivingen til investorer og konsumenter. Hensikten er også å bidra til å unngå at offentlige midler må brukes for å redde bankvirksomhet som anses så grunnleggende for realøkonomien at statlige myndigheter ikke vil ha annet valg enn å gripe inn med redningspakker i kritesituasjoner.

Ettersom forslaget kommer så pass forsinket, er det nå åpenbart at det ikke vil bli sluttbehandlet og vedtatt noen slik felles strukturell reform i EU før et nytt Europaparlament og en ny Kommisjon er på plass til høsten.

Hovedelementene i forslaget fra Kommisjonen går ut på følgende:

- Det skal nedlegges forbud mot de mest risikofylte spekulative formene for handel med finansielle instrumenter (proprietary trading).
- Tilsynsmyndigheter skal gis adgang (og i noen tilfeller plikt) til å kreve utskillelse av andre typer risikoaktivitet i egne juridiske enheter (datterselskaper), med strikte regler for forbindelse med resten av virksomheten.
- Det kan like vel gis unntak fra slik utskillelse hvis banker kan overbevise de aktuelle tilsynsmyndighetene om at de virksomhetene det gjelder ikke på noen måte vil kunne gå ut over den ordinære bankvirksomheten eller truer den finansielle stabiliteten.
- Kommisjonen mener ambisjonen bør være å innføre det nevnte forbudet fra 2017 og at reglene om nødvendige utskillelser blir operative fra 2018. I så fall bør forslagene vedtas i EU senest innen utgangen av 2015.

Forslaget går dermed ikke like langt som Liikanen-rapporten, hvor det ble foreslått ufravikelig krav om utskillelser. Det er først og fremst de aller største og systemviktigste bankene med (potensielt) stor handel med slike spekulative instrumenter som er målgruppen for å vurdere utskillelser og strikt adskillelse av virksomheter. Det antas at dette vil kunne dreie seg om et trettital banker/bankgrupper. For landene som blir underlagt SSM i den framtidige bankunionen, er det Den europeiske sentralbanken som skal vurdere bankene for slik separasjon, mens det vil være nasjonale tilsynsmyndigheter som utfører dette i de øvrige medlemslandene. Det legges opp til at EBA skal utarbeide nærmere retningslinjer for dette.

Flere land har allerede på plass eller er i ferd med å utvikle nasjonalt regelverk på dette området. Det gjelder også store land som UK (på bakgrunn av Vickers-rapporten fra 2011), Tyskland og Frankrike. Alle disse har vært opptatt av at Kommisjonens forslag nå ikke må hindre disse landene i å fortsette implementeringen av det de allerede har satt i gang. På noen områder vil ambisjonene i deres nasjonale regelverk antakelig ikke gå så langt som Kommisjonens forslag, herunder absolutte forbud mot de mest risikofylte aktiviteten. Men UK etablerer f.eks. antakelig et strengere regelverk når det gjelder adskillelse av virksomhet. I forslaget fra Kommisjonen heter det at stater kan unntas fra det felles regelverket hvis nasjonal lovgivning gir tilsvarende effekter. Det er grunn til å tro at dette kan skape usikkerhet og ulik behandling. Et annet usikkerhetsmoment i forslaget er at et av hovedkriteriene for å vurdere krav om utskillelse av virksomheter, trussel mot den finansielle stabiliteten, ikke er klar definert - slik at de forskjellige tilsynsmyndighetene kan vurdere dette ulikt og bidra til forskjellsbehandling.

Ettersom en endelig behandling og vedtak av felles EU-regelverk på dette området ligger en del fram i tid og nasjonale myndigheter da vil ha kommet enda lengre i å implementere nasjonalt regelverk, er det grunn til å tro at det ikke vil bli noen innstramming senere i de unntakene som ligger i Kommisjonens forslag.

[Her](#) er et executive summary av forslaget og et kort [memo](#) fra Kommisjonen.

Budsjett

Det greske formannskapet uttaler at de vil arbeide for en smidig iverksettelse av 2014-budsjettet. Videre understreker de at retningslinjene for 2015-budsjettet må utarbeides etter mest mulig realistiske estimater. Et førsteutkast til budsjett for 2015 skal presenteres på ECOFIN 6. mai 2015.

Grekerne har også varslet at de vil arbeide for en revisjon av systemet for EUs egne ressurser (litt forenklet: inntekter som går direkte til EU-budsjettene i stedet for å bli bevilget via medlemsstatene). Opprettelsen av en gruppe for å vurdere om EUs felles oppgaver i større grad bør finansieres gjennom slike egne ressurser (*High Level Group on Own Resources*), var et av vilkårene Parlamentet satte for å vedta EUs langtidsbudsjett for perioden 2014-2020. Den tidligere EU-kommissæren og italienske statsministeren Mario Monti er utpekt til å lede gruppen. Arbeidsgruppen vil bestå av representanter fra Europaparlamentet, Europakommisjonen og Rådet.

// SKATT

Det greske formannskapets prioriteringer på skattesiden

På skatteområdet har det greske formannskapet uttalt at de vil bygge videre på tidligere initiativer for å utvikle mer rettferdige skattesystemer, og da særlig med tanke på bekjempelse av skattesvindel og skatteomgåelse. Videre ønsker de å legge til rette for utveksling av «best practice»-synspunkter mellom medlemsstatene for å motvirke skadelig skattekonkurranse. Ambisjonsnivået må imidlertid karakteriseres som moderat, og det er ikke varslet nye skatteinitiativer i løpet av det greske formannskapet.

De konkrete sakene på ECOFIN-agendaen våren 2014 gjennomgås kort nedenfor.

Direktebeskatning

Sparedirektivet

Det europeiske råd (DER) har i flere omganger gitt ECOFIN frist for å vedta et [forslag fra 2008](#) til endringer i sparedirektivet som hjemler økt plikt til automatisk informasjonsutveksling mellom skattemyndighetene i medlemstatene. Behandlingen av forslaget er gjennomgått i flere av delegasjonens tidligere rapporter, se f.eks. [her](#) og [her](#). På møtet i DER i desember 2013 ble fristen for ECOFINs vedtakelse av utvidelsene i sparedirektivet forlenget til mars 2014. Saken skulle etter det greske formannskapets opprinnelige plan ha blitt behandlet på ECOFIN-møtet 18. februar, men ble strøket fra agendaen. Saken vil formodentlig bli satt opp igjen på møtet 11. mars.

Østerrike og Luxembourg har hittil motsatt seg utvidelsene av sparedirektivet, blant annet fordi de først vil se hva Kommisjonen oppnår i forhandlingene om opplysningsutveksling med Sveits. I denne forbindelse kan det nevnes at sveitsernes folkeavstemning 9. februar om immigrasjonsbegrensning ikke ser ut til å ha like negativ innvirkning på forhandlingene mellom EU og Sveits på skattesiden som på andre områder. Generaldirektøren for DG TAXUD, Heinz Zourek, møtte den sveitsiske statssekretæren Matters Jacques de Watteville 24. februar i Brussel, hvor både saken om utveksling av skatteopplysninger og avskaffelse av gunstige skatteordninger i kantonene ble diskutert. Kommisjonen er forventet å avlegge rapport om fremgang i forhandlingene på ECOFIN-møtet 11. mars.

Uansett vil nok de viktigste rammebetingelsene for informasjonsutvekslingen bli fastlagt i OECD. 12. februar fremla OECD sin nye [standard](#) for automatisk utveksling av finansopplysninger mellom medlemsstatene. Standarden skal danne basis for omfanget av informasjonsflyten i fremtidige bilaterale og multilaterale skatteavtaler og ble godkjent av G20s finansministre på summit'en i Sydney 22. og 23. februar. Skattekommisær Semeta uttalte i denne forbindelse: «*Today is another boost for transparency and fairness in global taxation. Our focus has been on a standard that can be smoothly and effectively implemented, with minimum disruption for our businesses*». Innen september skal OECD utvikle de nærmere tekniske løsningene for utveksling av informasjon. De aktuelle bankene vil etter sigende bli utstyrt med programvare som setter dem i stand til å levere de påkrevde opplysningene. Håpet er at det skal være mulig å anvende den nye standarden fra slutten av 2015.

Graden av informasjonsutveksling etter den nye OECD-standard er langt mer omfattende enn det EUs sparedirektiv hjemler, både med hensyn til omfanget av type investorer, investeringsforetak og avkastning. Blant de europeiske landene som tidligere har sagt at de vil tilslutte seg den nye OECD-standard er Sveits, Luxembourg og Liechtenstein. Det vil imidlertid kunne ta tid før standarden blir en realitet, siden landene først må implementere løsningen både i sine bilaterale skatteavtaler og i intern lovgivning. Ratifikasjonsprosesser tar normalt lang tid. Videre er det store forskjeller mellom landenes skattesystemer, og standarden krever at man utarbeider tekniske løsninger for de ulike landene. Den europeiske banknæringen (European Banking Federation - EBF) allerede har reagert negativt på den nye OECD-standard for utveksling av informasjon og sagt at tidsrammen for gjennomføring er urealistisk. I tillegg ønsker EBF at kravene blir moderert, fordi en oppfyllelse av standarden i sin nåværende form vil bli administrativt svært byrdefull og medføre store kostnader for næringen.

Skattekommisær Algirdas Semeta ønsker på sin side sagt at EU skal være blant de første til å implementere ordningen når den er endelig vedtatt, gjennom ytterligere utvidelser av sparedirektivet og direktivet om administrativt samarbeid som gradvis bør tre i kraft fra 2015 og fremover.

Direktivet om administrativ bistand

Formannskapet vil søke å oppnå politisk enighet om endringer i [direktivet om administrativ bistand](#). Også endringene i dette direktivet vil sørge for en generell utvidelse av området for automatisk utveksling av skatteopplysninger. Denne saken er satt på dagsordenen for ECOFIN-møtet 6. mai.

CCCTB

Formannskapet ønsker å bringe arbeidet med et felles, konsolidert skattegrunnlag i selskapssektoren (CCCTB) tilbake i sporet. En orienteringsdebatt er tentativt satt opp 20. juni.

Omgåelsesklausul i mor-/datterdirektivet

Arbeidet med forslag til en utvidet omgåelsesklausul i mor-/datterdirektivet skal presenteres og debatteres på ECOFIN-møtet 11. mars, med politisk enighet tentativt 20. juni.

Indirekte beskatning

FTT

På området for indirekte beskatning ønsker grekerne fremgang i det utvidede samarbeidet mellom 11 medlemsstater om å vedta en felles regelverk for en transaksjonsavgift på finansielle tjenester (Financial Transactions TAX – FTT). Finansielle tjenester er unntatt fra merverdiavgift, og formålet med transaksjonsavgiften er i hovedsak at finanssektoren skal yte sin del av bidraget til å få medlemsstatenes budsjetter i balanse. En orientering om fremdriften i arbeidet skulle etter planen ha blitt fremlagt på ECOFIN 18. februar, men også dette punktet ble strøket fra agendaen. Saken er satt opp med tentativ politisk enighet på ECOFIN 6. mai.

Det er imidlertid stor usikkerhet rundt den videre skjebnen til transaksjonsavgiften. Entusiasmen hos flere av medlemsstatene som gikk i bresjen for arbeidet, er nå betraktelig dempet. Selv skattekommisær Algirdas Semeta har erkjent at vedtakelsen av transaksjonsavgiften er i fare. Semeta har uttalt at dette skyldes manglende styring i Rådet og at medlemsstatene i for stor grad skjeler til lobbyorganisasjoner som argumenterer mot innføring av avgiften. Slik argumentasjon har også ført til at Storbritannia har brakt spørsmålet om lovligheten av en slik avgift inn for EU-domstolen. Videre har en arbeidsgruppe i Rådet sådd tvil om forslaget til virkeområde er i tråd med internasjonale jurisdiksjonsregler.

I det siste har EU-parlamentarikerne som ønsker å innføre av avgiften henvendt seg til medlemsstatenes regjeringer for å blåse nytt liv i FTT-arbeidet, og da særlig til den franske og tyske regjeringen. På møtet i det fransk-tyske ministerrådet 19. februar uttalte de to medlemsstatene at de vil søke å oppnå enighet om et konkret forslag innen valget på nytt Europaparlament i mai. Blant de vanskelige problemstillingene er spørsmålet om også realisasjon av *derivater* skal omfattes av den nye avgiften og om også transaksjoner som finner sted *utenfor* de 11 statene som samarbeider om avgiften skal kunne utløse avgift. De medlemsland som ønsker at innføring av avgiften blir en realitet, uttrykker nå i økende grad at det er viktigere å få vedtatt en noe mer begrenset avgift enn det som var utgangspunktet, enn å fortsette å kjempe for en «perfekt avgift», som aldri vil bli vedtatt. Interesseorganisasjonene som er forkjempere for avgiften, ber de ulike EU-institusjonene som er involvert om ikke å gi etter for det de kaller banklobbyistene.

Standard merverdiavgiftskjema

Det skal arbeides videre med direktivet om et standardisert, felles merverdiavgiftskjema i EU. Hensikten er å spare både skattyterne og skatteadministrasjonene i de ulike medlemsstatene for arbeid og kostnader. Saken er satt opp for debatt i ECOFIN 6. mai.

Merverdiavgift på «vouchers»

På møtet 6. mai er også direktivet om merverdiavgift på verdikuponger, såkalte «vouchers» satt opp til debatt.

Energiskattedirektivet

Revisjonen av direktivet om beskatning av energiprodukter – energiskattedirektivet - skal debatteres 20. juni, med en målsetning om politisk enighet. Det greske formannskapet ønsker å gi prioritet til denne saken og arbeider med å finne løsninger på de vanskeligste problemstillingene, som blant annet omfatter størrelse på skattesatsene. Håpet er at dette skal avstedkomme større grad av forståelse mellom medlemsstatene innfor ECOFIN-møtet 20. juni.

Forhandlinger med tredjestater om samarbeid på merverdiavgiftsområdet

I tillegg er det mulig at spørsmålet om forhandlinger med tredjestater, herunder Norge, om en samarbeidsavtale på merverdiavgiftsområdet kommer opp på et av vårens møter, se nærmere om dette i neste avsnitt.

Kommisjonen ønsker forhandlinger med tredjestater om utveksling av momsopplysninger

Kommisjonen offentliggjorde 6. februar sine ønsker om å innlede forhandlinger med tredjestater om bilaterale samarbeidsavtaler på merverdiavgiftsområdet. Målet er å etablere et rammeverk for gjensidig mellomstatlig bistand for å motvirke grenseoverskridende merverdiavgiftsvindel og øke statenes muligheter til å få innkrevd riktig avgift. I slutten av 2013 fremla Kommisjonen en undersøkelse som viste at så mye som 193 milliarder euro kan ha gått tapt i merverdiavgiftsinntekter i medlemsstatene bare i løpet av 2011.

Kommisjonen ber om at medlemsstatene gir dem mandat til å starte slike forhandlinger, i første omgang med Norge og Russland. Senere har Kommisjonen planer om å forhandle også med andre tredjestater, som Kina, Tyrkia og Canada.

Det er antatt at Kommisjonen ønsker å starte med Norge fordi vi har et merverdiavgiftssystem som i store trekk er sammenlignbart med EU-systemet. Videre har Norge et velutbygget administrativt system som danner et godt grunnlag for kontroll og utveksling av opplysninger. Gjennom en eventuell avtale med Norge vil Kommisjonen kunne skape en mal for forhandlinger også med andre tredjestater.

Norge hadde i fjor vår uformelle, innledende samtaler med Kommisjonen om muligheten for fremtidige forhandlinger. Hvis slike forhandlinger skulle bli aktuelle, er det sannsynlig at drøftelsene vil ta utgangspunkt i [EU-forordningen](#) om administrativt samarbeid mellom medlemsstatene på moms-området. Forordningen fastsetter blant annet regler om tilgang til andre medlemsstaters databaser, mekanismer for utveksling av informasjon (automatisk eller på begjæring) og en ordning med tidlig varsling av unndragelsestilfeller. Les Kommisjonens pressemelding [her](#).

Spørsmålet om å gi Kommisjonen mandat til å innlede forhandlinger, kan komme opp på et av vårens ECOFIN-møter, kanskje allerede på marsmøtet.

Merverdiavgift, unndragelse og administrativt samarbeid – generell gjennomgang i Kommisjonen

12. februar publiserte Kommisjonen to rapporter som drøfter problemer med momsunndragelse innen EU og

hvilke mottiltak man ser for seg. Den [ene rapporten](#) ser på momsinnkreving og kontrollprosedyrer i medlemsstatene og konkluderer med at det er et stort behov for modernisering. Rapporten gir konkrete anbefalinger til medlemsstatene. Den [andre rapporten](#) vurderer i hvilken grad mulighetene for administrativt samarbeid og andre tilgjengelige mekanismer faktisk blir benyttet av medlemsstatene for å redusere momsunndragelse. Rapporten konkluderer med at det er behov for å forsterke det grenseoverskridende samarbeidet og anbefaler løsninger slik som felles bokettersyn, administrativt samarbeid med tredjeland (jf. punktet beskrevet over), samt å avsette mer ressurser til undersøkelser, kontroll og administrativt samarbeid.

Kommisjonen bringer Portugals regler om utflyttingsskatt inn for EU-domstolen

I januar besluttet Kommisjonen å bringe Portugal inn for EU-domstolen på bakgrunn av at portugisiske regler innebærer umiddelbar gevinstbeskatning av aksjer (ved aksjebytte) og driftsmidler når de fysiske eierne flytter skattemessig fra Portugal (såkalt utflyttingsskatt - «exit tax»). Se Kommisjonens pressemelding [her](#).

EU-domstolens avgjørelse mot Ungarn (C-385/12)

I en avgjørelse avsagt 5. februar, har EU-domstolen i en foreleggelsessak fra Ungarn uttalt at regler som innebærer (progressiv) beskatning av et foretak i Ungarn for overskudd som delvis skriver seg fra konsernselskaper i andre medlemsstater, kan innebære diskriminering i strid med fellesskapsretten. Les avgjørelsen [her](#).

Norsk skattesak forelagt for EFTA-domstolen

EFTA-domstolen gjennomførte 5. februar muntlig høring i saken mellom den norske staten og de begunstigede i den liechtensteinske trusten Ptarmigan. Det er henholdsvis Oslo tingrett og Skatteklagenemnda ved sentralskattekontoret for storbedrifter (SFS) som har forelagt EFTA-domstolen spørsmål for veiledende uttalelse. (De to sakene er forent.)

Et av hovedspørsmålene gjelder Norges EØS-rettslige adgang til å anvende såkalte NOKUS-skatteregler (beskatning av norske eiere som kontrollerer utenlandske selskaper/innretninger etablert i lavskatteland). I denne vurderingen er det blant annet relevant hvorvidt de norske reglene kan innebære en restriksjon på etableringsfriheten/kapitalfriheten og hva som skal til for å anse en trust for å være «reelt etablert» og utøve «reell økonomisk aktivitet» i et annet EØS-land. Et annet hovedtema i saken er adgangen til å formuesbeskatte de begunstigede i en slik trust for verdien av eiendelene.

Det er forventet at EFTA-domstolens uttalelse vil foreligge i løpet av våren.